

Provinciale Staten van Overijssel

Inlichtingen bij

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
10.12.2024	D2024-12-002337	2024-035285	1 van 3			

Onderwerp: Brief aan PS Stand van zaken PAS-melders

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:
☒ [X] ter informatie
☐ [] anders, en wel:

PAS-melders zijn buiten hun schuld in de problemen gekomen en verkeren al te lang in onzekerheid in afwachting van een oplossing. Zoals wij u op diverse momenten hebben geschreven¹, stellen wij alles in het werk om oplossingen te vinden voor PAS-melders, in het bijzonder voor diegenen in een handhavingstraject. De einddatum van het legalisatieprogramma voor PAS-melders, 28 februari 2025, komt snel dichterbij, terwijl de problemen van de PAS-melders nog niet zijn opgelost. De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur heeft 28 november in een brief aan de Tweede Kamer laten weten dat er een verbreding van de aanpak en een verlenging van drie jaar van het legalisatieprogramma voor PAS-melders komt². Naast legaliseren met de inzet van extern salderen wordt de inzet verbreed naar omschakeling, emissiereductie/innovatie, (gedeeltelijke) beëindiging en schadevergoeding. In Overijssel voeren wij sinds een half jaar al gesprekken met PAS-melders over dit soort mogelijke maatwerkoplossingen. In deze brief schrijven wij wat de stand van zaken voor PAS-melders in Overijssel is en hoe de aanpak van de minister aansluit op de inspanningen van de provincie. De verschillende brieven die de minister onlangs gestuurd heeft, geven nog geen structurele oplossing van het additionaliteitsvraagstuk en daarmee voor het oplossen van de problemen van alle PAS-melders.

In gesprek met PAS-melders

In Overijssel wachten nog zo'n 300 PAS-melders op een oplossing. In de zomer zijn wij gestart met het bezoeken van deze PAS-melders. Deze gesprekken zijn bedoeld om een beeld te krijgen van wat er speelt op het bedrijf, hoe de ondernemer naar de toekomst kijkt en wat mogelijke maatwerk oplossingen voor de PAS-melding zouden kunnen zijn. In deze gesprekken vertellen wij het eerlijke verhaal. Dat eerlijke

¹ Zaaknummers: PS24-000344 - PS23-001256 - PS23-000309 - PS23-000150 - PS22-000191 - 2022/1110901 - 2022/1108655 - 2022/1107056 - 2022/1104105 - 2022/1102552. Snel terug te vinden via de website: [PAS-melders - Provincie Overijssel](#)

² <https://open.overheid.nl/documenten/ec04f8d5-17b8-42d4-86f2-1cc3eb89c2bb/file>

verhaal is dat het legaliseren van de PAS-melding met een vergunning met extern salderen vrijwel niet mogelijk is, de situatie waarin dat wel weer mogelijk is naar verwachting nog lang op zich zal laten wachten en het daarom verstandig kan zijn ook naar andere mogelijke oplossingen te kijken.

Vergunningverleners en casemanagers van de provincie en zaakbegeleiders van het Rijk voeren in Overijssel in duo's deze gesprekken met de PAS-melders en blijven de PAS-melder ondersteunen in het komen tot een oplossing. De aard en de omvang van de problematiek verschilt per bedrijf. Sommigen zijn voor hun bedrijfsvoering afhankelijk van hun PAS-melding en anderen niet. Dit maakt erg uit voor de mentale belasting van deze ondernemers. In de gesprekken hebben we hier ook oog voor. Als er behoefte is aan ondersteuning, verwijzen we naar onze erfcoaches. Verschillende bedrijven geven aan baat te hebben bij gesprekken met onafhankelijke derden.

Extern salderen is onderdeel van de oplossing

Om extern salderen weer mogelijk te maken, is het niet alleen nodig dat er voldoende stikstofruimte voor de PAS-melding beschikbaar is, maar moeten we ook aantonen dat die stikstofruimte niet nodig is voor behoud en herstel of verbetering van de natuur (het zogenaamde additionaliteitsvereiste). Dat is een grote opgave waar het Rijk de generieke maatregelen voor moet treffen en waar de provincie Overijssel werkt aan de gebiedsspecifieke opgaven.

Gebiedsprocessen

De minister geeft in haar brief ook de mogelijke oplossing via een collectieve route aan, die zich richt op een gebied waar verschillende PAS-meldingen zijn en waar een gebiedsgerichte oplossing mogelijk is. In Overijssel is het helaas op dit moment vrijwel niet mogelijk om additionaliteit in gebieden aan te kunnen tonen. Hierdoor zien wij niet veel ruimte om in een gebiedsproces tot allesomvattende oplossingen te komen. Daarom zeten wij in op gesprekken en maatwerk per PAS-melder om toch zoveel mogelijk PAS-melders te helpen.

Vergunningplicht intern salderen

PAS-melders zijn op zoek naar zekerheid. Daarom hebben zij sterke voorkeur voor een vergunning in plaats van een 'bestuurlijk rechtsoordeel' of 'positieve weigering' bij veranderingen die onder intern salderen vallen. Om hier invulling aan te kunnen geven is het nodig dat intern salderen weer vergunningplichtig wordt. Een motie hiertoe is in de Tweede Kamer aangenomen.

Andere oplossingen dan de PAS-melding vergunnen met extern salderen

Er zijn verschillende manieren voor een PAS-melder om op een andere wijze dan met een vergunning met extern salderen weer in een legale situatie te komen. De PAS-melder heeft daarbij zelf de keuze en de regie, maar is wel afhankelijk van de mogelijkheden die er zijn. Op dit moment zien wij als mogelijkheden:

- Emissiereducerende technieken inzetten: Een PAS-melder kan zijn bedrijfsvoering op zo'n manier aanpassen dat hij met zijn emissie weer binnen zijn referentie komt. Beperkende factor is hier dat de ingezette techniek voldoende onderbouwd en bewezen moet zijn om juridisch houdbaar te zijn;
- Omschakeling: Een PAS-melder kan (deels) omschakelen naar een andere agrarische of niet-agrarische activiteit. Juridisch zijn deze mogelijkheden makkelijker, maar het moet wel passen bij de wensen van de PAS-melder;
- Intern salderen: Er wordt gewerkt aan een vergunningplicht voor intern salderen. Dit helpt PAS-melders aan de door hen zo gewenste zekerheid in de vorm van een vergunning en maakt daarmee het vinden van andere oplossingen makkelijker.
- Verplaatsing: Een PAS-melder zou kunnen verhuizen. Op de nieuwe plek is echter wel een vergunning nodig. In vrijwel heel Nederland kunnen geen vergunningen met extern salderen worden verleend en dat maakt deze oplossingsrichting lastig;
- Vrijwillig (gedeeltelijk) beëindigen: Hiervoor zijn verschillende regelingen beschikbaar of kan het spoor via de schadecommissie gevolgd worden.

- **Schadevergoeding:** Een PAS-melder kan schadevergoeding aanvragen bij het schadeloket PAS-melders van het Rijk. Daarbij zijn er in hoofdlijnen twee opties:
 - Stoppen met de gemelde PAS-activiteit: De situatie wordt weer als vóór de PAS-melding en legaal. De schade bestaat grofweg uit de kosten van de investering in de stal en de kosten van het slopen, verminderd met de opbrengsten die de uitbreiding heeft opgeleverd.
 - De uitbreiding wordt legaal. De schade bestaat in dat geval grofweg uit de (advies)kosten voor het verkrijgen van een vergunning en de redelijke kosten voor bijvoorbeeld een (deel van een) stalaanpassing of de aankoop stikstof. Deze kosten worden gemaakt om de omvang van de schade te beperken
- **Gebiedsprocessen:** Mogelijk is er binnen een gebiedsproces een oplossing voor één of meer PAS-melders te vinden. Hiervoor is het vaak nodig een vergunning met extern salderen te kunnen verlenen. Hierdoor zien wij niet veel ruimte om in een gebiedsproces tot oplossingen te komen.
- **Rekenkundige ondergrens of drempelwaarde:** Een juridisch houdbare en wetenschappelijk verantwoorde ondergrens zou een oplossing voor veel PAS-melders kunnen zijn, maar zolang daar nog geen zekerheid over is, blijven wij ons ook inzetten voor anderen oplossingen. Een drempelwaarde kan pas ingevoerd wanneer er voldoende zekerheid is over het halen van de doelen.

Subsidieregelingen

Het vraagt maatwerk per PAS-melder om één of een combinatie van oplossingsrichtingen in te zetten. Het subsidiëren van een oplossing kan daarbij helpen. Naast breder toegankelijke subsidieregelingen van Rijk en provincie hebben wij subsidieregelingen speciaal voor PAS-melders in voorbereiding voor de inzet van emissiereducerende technieken, voor omschakeling en voor verplaatsing. De eerste twee regelingen willen we nog dit jaar vaststellen met openstelling per 1 januari 2025. De regeling voor verplaatsing volgt later, als uit de gesprekken die we met PAS-melders voeren blijkt dat daar belangstelling voor is.

Afzien handhaving bij PAS-melders

Als wij aantonen dat er een redelijk evenwicht is tussen de belangen van de PAS-melders en de bescherming van de natuur kunnen wij in het geval van handhavingsverzoeken mogelijk afzien van handhaving. De minister verlengt de looptijd van het legalisatieprogramma, kondigt aanvullende maatregelen aan en maakt feitelijke mitigatie met stikstofruimte uit Lbv, Lbv-plus, MGA-1 en MGB mogelijk. Samen met de uitvoering van onze maatregelen voor natuurherstel biedt dit hopelijk voldoende basis voor het kunnen afzien van handhaving bij PAS-melders.

Tot slot

Wij beseffen ons dat wij met deze brief geen mooi verhaal vertellen. Wij willen naar de PAS-melders eerlijk zijn over de mogelijkheden en over de onmogelijkheden. En wij blijven ons inzetten voor iedere denkbare oplossing, want iedere opgeloste PAS-melding betekent voor één PAS-melder eindelijk een einde aan een lange periode vol onzekerheid. We blijven daarom in samenwerking met het Rijk PAS-melders zo goed mogelijk ondersteunen. En er ontstaan hopelijk meer mogelijkheden om PAS-meldingen op te lossen als het Rijk komt met de aangekondigde uitwerking voor voldoende emissiereductie om te voldoen aan de (inter)nationale verplichtingen. Wij zullen u op de hoogte houden van de ontwikkelingen en u nader informeren als daar aanleiding voor is.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg